

Tekniska Museets Vänner inbjuder:

TEKNIKRESA TILL NORRLAND 2011

**Välkommen på 3 dagars resa uppåt norrlandskusten!
Se historiska miljöer, slott och moderna industrier,
kom in i Högakustenbron och ner i Hemsö fästning!**

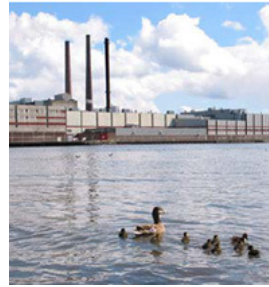
Egen buss, avresa från Stockholm torsdag 8/9 kl 17, åter söndag 11/9.
Vi bor på STF:s vandrarhem i Sundsvall. Pris 2.900 kr.

Hemsö fästning, ett miljardbygge.
Bombsäkert besöksmål.

Carbide Sweden AB acetylene fabrication
- just add water

Ortviken, SCAs största bruk, visar oss allt i pappersteknik

Gloss is the attribute of a surface, that makes the object look shiny.
At Ortviken Gloss is measured with an angle of 75°.

Högakustenbron Vi kommer in i bron under vägbanan och in i bergrummet i ena landfästet.

Läs om alla resmålen på nästa sida!

Avresa fr Rådjursstigen, Bergshamra Centrum T-banestn Bergshamra, torsdag 8/9 kl. 17. Återkomst söndag 11/9 ca kl 17.

Alla är välkomna men **TMV-medlem** har företräde tom 30/4.

Priset inkluderar: Buss, logi, måltider, inträden guider mm. Boende i 2-4 bäddsrum med handfat. Dusch & toalett i korridoren. (Vi kommer pussla rum efter bästa förmåga) Enkelrum kostar 360kr extra. Skulle resan bli **inställd** betalas alla pengarna tillbaka.

Förfrågningar (helst via mejl) till Peter Isoz peter.iso@telia.com
0708-86 94 20
eller Håkan Ljungqvist ahlj@algonet.se
0706-01 19 49

Anmälan till leo@doktorerna-hassler.se eller Leo Hassler, Fredsgatan 3, 972 39 Luleå.

Handpenning 800 kr skyndsamt och resterande 2100 kr före 25/5 till TMVs plusgiro 49 24-7. (Vi måste lämna bindande besked till vandrarhemmet i maj för att få så lågt pris, så vi behöver full betalning innan dess.) Ange namn, e-postadress, telefon. – får allt inte plats skicka ett mejl med datum för betalningen.

Var säker på att Du träffar trevliga tekniknördar med gemensamma intressen även på denna TMV – resa!

Varmt välkommen!

Resekommittén: Håkan Ljungqvist,
Peter Isoz, Leo Hassler

Lista besöksmål.

Klicka på [www-länken](#) för mer information

STF Gaffelbyn ett vandrarhem med vår tids standard, högt upp och nära Sundsvalls centrum www.gaffelbyn.se

Carbid Sweden producerar med ljusbåge CaC_2 , karbid, som får slaggen att lämna järnet, förändrar metallers egenskaper och dessutom ger acetylen, till svetsning. www.akzonobel.com/carbide/

Några äldre bilder från verken: <http://www.tmv.a.se/program/Resa-2011/Stockviksverken/>

Hemsö fästning En miljard investerade här i Sveriges kustförsvaret. Tillsammans med Bodens fästning förklarade till att Sovjetunionen gav upp och föll ihop, tror Leo Hassler. www.hemsofastning.se/

Högakustenbron Sveriges näst längsta hängbro, bara 70m kortare spanns än Golden Gate. Pylonerna är 182 meter höga. Vi kommer in i bron under vägbanan och in ett av berggrummen där brovajerarna är fästa. www.kramfors.se/index.asp?s=1&id=2617

Ortvikens pappersbruk tillhör SCA och de 900 anställda tillverkar 850.000 ton kvalitets och tidningspapper motsvarande ca 10.000 km², vilket skulle räcka att paketera både Gotland och Öland. www.sca.com/sv/Sundsvall/SCA-Sundsvall/Ortvikens-pappersbruk/

Tunadals sågverk är ett av SCA Timbers nio sågverk. 130 anställda sågar 350,000 m³ och hyvlar 70,000 m³ norrländsk gran varje år. www.sca.com/sv/timber/Om-oss/vara-enheter/Tunadals-sagverk/

Merlo slott är en vacker byggnad från 1880-talet, som idag tjänar som SCA:s centralarkiv. Slottet uppfördes av träpatronen Fredrik Bünsow, då Sveriges näst rikaste man. (Gissa vem som var rikast!) www.sca.com/en/pulp/About-us/Publications/Articles/2009/History-comes-alive-from-the-shelves-of-Villa-Merlo/

Permobil Se och prova några av fordonen som totalt förändrat livet för, och imagen av, rörelsehindrade och se verkstäderna där de anpassas. www.permobil.com/Sverige/

Utsiktstornet Gaffelbyn där man efter 22 meter och 112 trappsteg är 160 meter ovan havsytan och har en fantastisk utsikt över Sundsvall. www.norraberget.se/byggnader/utsikt.html

Mannaminne är ett konstverk i full skala och består av ett 40-tal husbyggnader från alla världens hörn, konstverk och utsmyckningar av kända konstnärer, spårvagnar, museum och mycket annat. www.mannaminne.se/

Iggesunds järnbruksmuseum Järnbruket startades 1685 och 100 år gamla masugnar står kvar. www.bruksminnen.com/bruket.htm

Klaverens Hus är centrum för svensk piano/orgelkultur. Ett museum med instrument, en rekonstruerad fabriksmiljö, verkstad för skötsel och vård av föremålen. www.klaverenshus.se/

Museitågverkstan i Gävle (hoppas vi).

Till sist:

Lite bilder från TMV Resa 2009 www.tmv.a.se/program/resa-2009